

In memoriam

JAN GERMIS (1941-2021)

Jacques De Visscher

De kans is heel klein dat men Jan Germis, overleden op 23 september 2021, in wijsgerige kringen zal herdenken. De reden is eenvoudig: hij heeft geen academische carrière opgebouwd en was in bijzonder ijverig in het publiceren. Natuurlijk zal men in de filosofiefaculteiten niet ontkennen dat er buiten de eigen muren geen wijsgeren rondlopen. Men verwijst dan gemakkelijk naar figuren uit een tijd die het nog niet van het professionalisme konden hebben: Spinoza en Kierkegaard – zij doceerden niet aan een universiteit. Wittgenstein en Apostel waren er niet gelukkig; Alain en Sartre schreven nooit een proefschrift. Maar vandaag, zo zegt men graag, zijn de tijden veranderd en vindt men de ‘echte filosofen’ – de vakfilosofen – aan de universiteiten waar ze hun (Engelstalig) werkadres en subsidiecentrum hebben. (Is dat de reden waarom er geen echt *grote* en tegelijk bezielende figuren meer zijn?) Maar filosofie is dus, gelukkig maar, geen professionele bedrijvigheid die bekendheid en media-invloed zoekt, handig is met vlugge, vanzelfsprekende antwoorden, die men niet zelden tegen betaling debiteert. Filosofie verwijst daarentegen – *eigenlijk* – naar een beschouwend, soms kritisch, denken, tegelijk naar een houding van gelatenheid die ruimte geeft aan een oponthoud, een stilstaan bij de dingen en bij de gebeurtenissen die de verwondering existentieel aanspreken. Zo’n attitude heb ik bij Jan Germis als jeugdvriend in zijn beste momenten mogen aantreffen, nog voor ik een college filosofie bijwoonde.

Jan Germis, een beminnelijke en schrandere man, verdient hier dus toch enige aandacht. Hij studeerde economie aan de universiteiten van Gent en Brussel en deed veel ervaring op in het bankwezen, de bedrijfswereld en in het onderwijs. Zijn bescheiden publicaties (onder meer in het weekblad *De nieuwe*) behoren grotendeels tot een verruimde economische sfeer, met niet te miskennen uitweidingen naar ethiek en politiek.

We hebben Jan Germis intellectueel nog beter leren kennen als een van bezielende figuren van de Gentse politiek-filosofische *Konfrontatie*-groep in de jaren zestig toen hij als fervente voorstander van de verdraagzaamheid een lans brak voor het onderkennen van het levensbeschouwelijke pluralisme in opvoeding en onderwijs. Al in zijn studentenvereniging vroeg hij aandacht voor de wijsgerige denkstromingen die zowel het positivistische als het enge techno-economische weten moesten doorbreken. In zijn studiekamer trof ik zowel boeken van Franz Kafka, PG Wodehouse en Dorothy Sayers aan, als werken van Albert Camus, Jean-Paul Sartre en Arnold Toynbee; zijn ‘idool’ was Noam

Chomsky. Aan de universiteit volgde hij de colleges filosofie van Leo Apostel en Jaap Kruithof. Bij de stichting van dit tijdschrift, *De uil van Minerva*, was hij achter de schermen een stimulerende stem en herinnerde ons aan het belang van het pluralisme. Bovendien was hij graag bereid boeken te recenseren die de beide vakgebieden (economie en filosofie) overlappen (**UvM. 2-3, 4-4, 5-4, 6-3, 8-2/3**). Ik herinner ten slotte aan drie artikelen: ‘Arbeid, economie en wetenschap’(**4-2, 1987**) ‘De valstrik van de “politieke correctheid”’ (**22-4, 2009**), ‘Over de complexiteit van het geweld’(**23-4, 2010**).